

motyw podróżnika

PODRÓŻNIK – podróż od początku historii literatury była symbolem, zawsze bowiem podróżujemy z jakiegoś powodu i do określonego celu; poszukujemy siebie, chcemy zrozumieć świat, wyruszamy do kogoś bliskiego lub uciekamy od kogoś. Święty Augustyn określił człowieka jako homo viator, a więc wędrowca.

by osiągnąć szczęście

W pochodzącej z VIII wieku przed naszą erą epopei Odyseja zawarł Homer opis dziesięcioletniej wędrówki Odysa spod Troi do rodzinnej Itaki. Bohater miał wiele przygód, wiele przeciwności losu musiał pokonać (zmagając się z cyklopem, kobietami, które chciały go uwieść, syrenami). Zagniewani bogowie starają się wszystkimi sposobami utrudnić tę podróż, a mimo to Odys dociera do Itaki. Tam czeka na niego wierna Penelopa i syn Telemach. Trzeba jednak jeszcze pokonać zalotników starających się o rękę pięknej samotnej kobiety. Odys jest archetypem podróżnika. Jego podróż rozumiana jest jako życie człowieka – pełne przeciwności, przygód, z którymi należy sobie poradzić, by osiągnąć spokój i szczęście. Motyw ten jest w literaturze niezwykle popularny. Odnoszą się do niego bezpośrednio James Joyce w Ulissesie, Leopold Staff w wierszu Odys, Stanisław Wyspiański w dramacie Powrót Odysa.

Biblia także przynosi opis wędrówki, której celem było życie spokojne i szczęśliwe. Mojżesz przez czterdzieści lat prowadził Żydów do Ziemi Obiecanej. Podczas tej podróży Bóg kilkakrotnie objawił się. Podarował Mojżeszowi dziesięcioro przykazań, które są dla katolików bardzo ważne do dziś, sprawił, że Morze Czerwone rozstało się, by wszyscy mogli bezpiecznie przez nie przejść. Prorok do celu wędrówki nie dotarł – umarł przy granicy krainy Kanaan w wieku 120 lat.

by zrozumieć świat i siebie

Boska komedia Dantego Alighieri powstała w XIV wieku jest utworem rozpoczynającym renesans, ponieważ pojawia się w niej bohater indywidualny. Składa się z trzech części: Piekła, Czyśćca i Raju. Po każdej z tych krain podróżuje ze swymi przewodnikami główny bohater. Przez Piekło i Czyściec oprowadza Dantego Wergiliusz, poeta starożytnego Rzymu. Zbudowane z dziewięciu kręgów Piekło jest światem, do którego trafili wszyscy, którzy żyli przed narodzinami Chrystusa, złoczyńcy, mordercy, samobójcy, chciwi, nierządnicze, oszuści, lichwiarze (pośród nich są także prywatni wrogowie Dantego). W najgłębszym kręgi mieszka Lucyfer, który więzi trzech największych zdrajców: Kasjusza, Judasza i Brutusa. W Czyścicu złożonym z dziewięciu piętrow znajdują się dusze ludzi pokutujących za swe grzechy, a także władcy. W Raju przewodnikiem jest już zmarła ukochana poety – Beatrycze. Tutaj Dante przechodzi przez kolejne dziewięć nieb, nie zobaczył jednak Boga. Boska komedia jest nie tylko przedstawieniem życia po śmierci, odpowiada też na bardzo ważne pytania nurtujące filozofów tamtego czasu: o naturę człowieka, sprawiedliwość. Jest historią wędrówki człowieka pragnącego zrozumieć świat i swoje życie i w tej wiedzy znajdującego ukojenie duszy.

Podobnie jest w dramacie Johana Wolfganga Goethego Faust. Doktor Faust już w okresie romantyzmu był legendą, pisarz wykorzystał więc znany w literaturze wątek, by pokazać, jak człowiek żądny wiedzy może zawrzeć przymierze z szatanem. Faust wiedział już wszystko, nie mógł jednak osiąść tajemnicy istnienia, nie potrafił dowiedzieć się tego, co człowiekowi jest niedostępne. Wtedy właśnie przyszedł do niego Mefistofeles. Obaj zawarli umowę, na mocy której kiedy tylko Faust wypowiedziałby słowa „chwilo trwaj wiecznie” oddałby swą duszę diabłu. Po licznych przygodach doktor poznał w końcu sens życia – była nim praca dla innych, wtedy też wypowiada te słowa. Jego dusza nie zostaje jednak podarowana

Mefistofelesowi, ponieważ Faust poznał prawdę o istnieniu ludzkim.

Wędrówka po Europie tytułowego bohatera dramatu Juliusza Słowackiego Kordian jest podróżą ku dojrzałości. Kordian wierzył w dobro świata, w istnienie wiecznej miłości i wszystkie jego wyobrażenia konfrontowane są potem z rzeczywistością. W londyńskim parku dowiedział, się że natura nie jest czymś niezwykłym i nieprawdopodobnym, bo nawet tu rządzi już pieniądz. We Włoszech okazuje się, że miłość także można kupić, papież natomiast, który miał być obrońcą Polaków jako narodu katolickiego, jest kłamcą. Wszystkie romantyczne ideały legły w gruzach, a Kordian musi zbudować swój obraz świata od początku.

w poszukiwaniu wiedzy

Bohater oświeceniowej powieści napisanej przez Ignacego Krasickiego Mikołaja Doświadczyńskiego przypadki wyrusza w podróż statkiem, a po jego zatonięciu przypadkowo trafia na Wyspę Nipu. Tam mistrz Xaoo opowiada mu o systemie panującym w tym kraju: ludzie żyją w zgodzie, nie kradną, każdy jest gospodarzem swojej ziemi i nikt nikomu niczego nie zazdrości (utopia oświeceniowa). Mikołaj jest zachwycony taką organizacją społeczeństwa i po powrocie do Polski stara się stosować te same reguły

wędrówka donikąd

Często współcześni zagubieni w świecie wybierają drogę życia, która do niczego ich nie doprowadza. Tomasz Judym, bohater powieści Ludzie bezdomni Stefana Żeromskiego wywodził z biedoty. Wykształcenie medyczne zdobył po to, by pomagać ludziom ubogim. Na swojej drodze spotkał Joasię, w której zakochał się ze wzajemnością. Nie potrafił jednak poświęcić się szczęściu rodzinnemu, mimo że ukochana proponowała pomoc w opiece naj biednymi. Judym wybrał samotność, gdyż czuł, że ma do spłacenia dług wobec grupy, z której się wywodził. Joanna

nie mogła go zrozumieć, ponieważ ona nie była „z motłochu”. Czy jednak samotna walka z nędzą ludzi da doktorowi szczęście? Być może stanie się wiecznym wędrowcem, który dotrze donikąd.

W inną podróż wyrusza bohater Małej Apokalipsy Tadeusza Konwickiego. Akcja powieści rozgrywa się w ciągu jednego dnia w Warszawie, gdzie trwają uroczystości związane w wcieleniem PRL do Związku Radzieckiego. Główny bohater zostaje wybrany tym, który dokonać ma na znak protestu samospalenia przed Pałacem Kultury. Wyrusza więc ulicami stolicy w swą ostatnią podróż. Dopiero wtedy dostrzega, że nie istnieją już zasady moralne, wyższe wartości takie jak miłość straciły znaczenie. Panuje totalny chaos, ludzie są zagubieni. Nikogo nie dziwi, że wali się most Poniatowskiego – jeden z najważniejszych w Warszawie. W takim świecie człowiek może wybrać tylko własną śmierć, dlatego też bohater dokonuje samospalenia. Obronił w ten sposób swoją indywidualność, czy jednak zmieniło to świat, czy degradacja będzie trwała...

Tezy/hipotezy maturalne:

spójna prezentacja maturalna powinna zawierać jeden ze sposobów wykorzystania motywu wędrówki, można wtedy ukazać, że np. podróż, by zrozumieć siebie, odbywali bohaterzy literaccy wielu epok, że zainteresowanie jednostki światem nie było domeną jednego wieku w historii.

Jeśli szukacie pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebujecie korepetycji, konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - fachowa pomoc w pisaniu prac - oczywiście tylko w granicach prawa.